

เคยต้อง “คดียาเสพติด” หมดลธิธิ ! เป็นผู้ใหญ่บ้าน

คดีปกครองในฉบับนี้เป็นการใช้อำนาจของนายอำเภอในการวินิจฉัยให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากตรวจสอบประวัติแล้วพบว่าเป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่ากระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดให้ลงโทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 20,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ 2 ปี จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 12 (11) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คนได้รับประโยชน์จากราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา พ.ศ. 2550 และได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2551 และนายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ประกาศรับรองบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบ ผญ. 6 และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว

ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอุทธรณ์แล้วให้ยกอุทธรณ์

จึงฟ้องศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอที่ให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

การที่ผู้ใหญ่บ้านมีประวัติเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในคดียาเสพติด แต่ศาลรอการลงโทษ ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 (11) หรือไม่ ? และคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมิตุสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม (11) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับ... กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และมาตรา 14 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (2) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12...

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หากพบว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามก่อนการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บุคคลนั้นย่อมไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และหากพบภายหลังที่ผู้นั้นได้รับการเลือกและดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว บุคคลนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 12 เช่นกัน และเมื่อตามมาตรา 12 (11) มิได้บัญญัติว่าจะต้องได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาหรือไม่ ดังนั้น แม้ผู้นั้นจะผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และนายอำเภอพิจารณาแล้วได้ประกาศรับรองบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามแบบ ผญ.6 ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2551 แล้ว ก็ไม่มีข้อห้ามที่นายอำเภอจะวินิจฉัยว่าผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้

จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ที่มีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา 12 (11) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542 และเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจึงชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าเป็นการตรวจพบภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วก็ตาม และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

สำหรับประเด็นว่า ผู้ฟ้องคดีจะได้รับประโยชน์จากการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินหรือไม่ นั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด หรือกฎหมายอื่น ๆ ตามมาตรา 12 (11) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ไม่ได้ได้รับประโยชน์จากการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ และการล้างมลทินมีผลเพียงเป็นการลบล้างประวัติการถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ โดยถือว่าผู้ที่ได้รับการล้างมลทินไม่เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้นเท่านั้น และไม่อาจอ้างการได้รับการล้างมลทินเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้เป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 205/2559)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับบุคคลทั่วไปที่สมควรจะดำรงสถานะของตนในทางที่ถูกที่ควร เพราะหากแม้ในอนาคตประสงฆ์จะสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องไม่มีประวัติการกระทำความผิดโดยเฉพาะการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจนกระทั่งต้องถูกศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ซึ่งแม้โทษจำคุกจะให้การลงโทษไว้หรือช่วงระยะเวลาที่ถูกลงโทษจะผ่านพ้นไปนานแล้วเพียงใดก็ตาม ย่อมถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมาย และนอกจากนี้ แม้จะมีกฎหมายการล้างมลทินก็เป็นเพียงการลบล้างโทษมิได้มีผลทำให้เป็นผู้มีคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด ครับ !

นายปกครอง